

Indledning

Hermed afrapportering for andet halvår 2021, fra Sustainable Now's (SUSNOW) arbejde med det 8-årige udviklingsforløb "Tasiilami Suleqatigiippugut" / "Vi samarbejder i Tasiilaq". Da der er et nyt udvalg og en ny direktør for området, vil vi indledningsvist kort skitsere baggrunden for vores arbejde. De nærmere detaljer vil kunne læses i de afrapporteringer som er afleveret til det forrige udvalg 2 gange årligt. De ligger ligeledes offentligt tilgængelige på Tasiilaq Touchstone (se beskrivelsen af dette initiativ nedenfor).

Vi vil med denne halvårsrapport gerne give et indblik i en række af de tværgående initiativer og projekter i Tasiilaq, som vi er involveret i, og hvor vi har haft særlig fokus i andet halvår af 2021. Det er initiativer som involverer byens fagprofessionelle, og andre som har afsæt i borgerinitiativer.

Det er vores håb, at læserne af denne halvårsrapport vil gå i dialog med os med spørgsmål, idéer, gode råd eller "undringer". Vi er i vores arbejde afhængige af at få så mange perspektiver på samarbejdet i Tasiilaq som muligt.

Venlig hilsen

Jens Christian Wandel, Pernille Thorup & Søren Skov

Tasiilami tsuuleqalingiipuu
Sustainable Now

Baggrund

Vores udviklingsarbejde sammen med borgerne i Tasiilaq har afsæt i rapporten "Stemmer fra Tasiilaq"¹, som Kommuneqarfik fik udarbejdet af Deloitte, og som blev offentliggjort i foråret 2018. Herudover bygger det på SUSNOWS forundersøgelse² fra efteråret 2019 og Kommuneqarfik Sermersooqs "Verdensmålsstrategi for bæredygtig udvikling"³. Denne strategi har til formål at skabe et bæredygtigt, fremtidsrettet og lokalt forankret tværgående fokus på initiativer som borgerne lokalt har interesse i. I efteråret 2019 offentliggjorde Tasiilaq Politi rapporten: "Seksualforbrydelser mod børn og unge i Tasiilaq"⁴. Heri beskrives situationen og man kommer med en række anbefalinger. I Kommuneqarfik Sermersooqs "Politik for udsatte børn og familier"⁵ beskrives et stærkt ønske om at skabe sammenhæng mellem mål og indsatser, og at SUSNOW's 8-årige partnerskab med kommunen har til formål at styrke borgerne i Tasiilaq til selv at skabe udvikling, og at udvikle lokalsamfundet til et sted hvor der er gode levevilkår og muligheder for børn og unge⁶. Endelig arbejder vi på at understøtte så mange af de 16 initiativer fra: "Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland"⁷ som muligt i vores arbejde i byen.

Formål med arbejdet

Formålet med Tasiilami Suleqatigiippugut / Vi samarbejder i Tasiilaq er, at udvikle vilkår for en bedre opvækst for børn og unge i Tasiilaq - og dermed en bæredygtig fremtid for byens børn og unge.

¹ https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiS_fPrg4D2Ah-WlwAIHHVZcA4QQFnoECAIQAQ&url=https%3A%2F%2Fdocplayer.dk%2F205006686-Stemmer-fra-tasiilaq-bedre-kommunal-forvaltning-anbefalinger.html&usg=AOvVaw1p9S67RTtXhrR0tW-mIWHf

² https://susnow.net/wp-content/uploads/2019/11/rapport-forprojekt-tasiilaq-v_1_0-201119.pdf

³ https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwj-N7ayV8__1AhUHr6QKHczEBjsQFnoECAMQAw&url=https%3A%2F%2Fsermersooq.gl%2Fda%2Fverdensmaalsstrategi-for-baeredygtig-udvikling%2F&usg=AOvVaw2UAjoKN1Bv-UPj8fmPaGz0D

⁴ https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwilhOSw8v_1Ah-VSy6QKHcuSBfkQFnoECAYQAQ&url=https%3A%2F%2Fpoliti.gl%2F-%2Fmedia%2Fmediefiler%2Fgl%2Fdokumenter%2Fword%2Ftasiilaq-rapport.pdf%3Fla%3Dda%26hash%3D134911332D5E48F-D2A8D2E4595C8C60A61A1F9F4&usg=AOvVaw0VdFsgSmycMAUufjywfzKF

⁵ https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjahZnt8v_1AhUHwaQKHTmAAMIQFnoECAkQAQ&url=https%3A%2F%2Fkommuneqarfiga-sermersooq.gl%2Fuploads%2F977d918f-9bb5-4210-bf41-b10da27a8a17%2Fproject_file%2Ffile%2F1c429cd8-5b9f-4bb6-982f-221be1d726ab%2FUdsatte_b%25C3%25B8_rn_og_familier_politik_2020_dk.pdf&usg=AOvVaw3nxNLYDwETUPkoMOp2UkRj

⁶ Politik for udsatte børn og familier s. 7

⁷ https://socialstyrelsen.dk/filer/born/gronlandsprojektet/gronlandsk-dansk-tvaergaende-arbejde-for-en-styrket-indsats-for-udsatte-born-og-unge-i-gronland_dk.pdf

Vi arbejder med narrative community work baserede metoder. Disse metoder har vist sig værdifulde i arbejdet med lokalsamfund rundt om i verdenen, som har lignende komplekse problemstillinger, som i Tasiilaq. Metoderne bygger på en anerkendt psykologisk antagelse om, at *når mennesker i fællesskab oplever en styrket evne til at håndterer deres livssituation, så får de også mod til at ændre den til noget, der er bedre* (vi kalder det at **opleve en øget agenthed**). Det er modet til, og oplevelsen af en fælles agenthed vi arbejder med at styrke, særligt blandt unge og børn, som jo er dem der står for at skabe grundlaget for de næste generationers opvækst og trivsel i Tasiilaq.

Sideløbende arbejder vi med opbygning af kompetencer og etableringen af tværgående samarbejder blandt de, der arbejder med børn og unge i Tasiilaq. Dette arbejde bliver kaldt "Fælles børnesyn i Tasiilaq" (det beskrives nærmere nedenfor). Det er en særlig og central opmærksomhed for os at sikre, at folk, der arbejder med udvikling af børn og unges opvækstvilkår indgår i fællesskaber, hvor de kan trække på hinandens ressourcer. Vi ved fra forskning og fra arbejdsopgaver og observationer andre steder fra, at når man oplever sig som en del af sådanne fællesskaber, undgår man oplevelsen af at stå alene og brænde ud. Og vi ved af erfaring fra Tasiilaq at der er en stor udskiftning på posterne, og at mange kommer til og rejser igen (hvad enten det er af egen fri vilje eller fordi de bliver fyret), uden at have fået ordentligt fat i det faglige fællesskab som rent faktisk findes i byen.

Efter de første års indsats ser vi nu, at der er personer og grupper i Tasiilaq, som begynder at tage initiativer og deltage i udviklingen af, at man i Tasiilaq selv tager hånd om problemerne. Vi oplever, at der er personer, der er begyndt at stå frem i offentligheden med holdninger og konkrete løsningsforslag som de også gerne selv vil være med til at bære frem. Med andre ord er det vores erfaring, nu efter de første to år, at **oplevelsen af fælles agenthed vokser sig stærkere i lokalsamfundet**.

Nogle vigtige begivenheder

Vi vil herunder beskrive nogle lokale og vigtige hændelser, hvor vi ser et begyndende øget samarbejde om løsningen af fælles problemstillinger på tværs af afdelinger og myndigheder i Tasiilaq. Og hændelser, hvor vi ser at borgere og foreninger begynder at tage initiativer til at skabe et bedre lokalsamfund.

Vi står sammen i kampen mod corona

Corona-situationen i Grønland som helhed udviklede sig i løbet af efteråret 2021 til samfundssmitte. Tasiilaq har, indtil for få dage siden (midt februar 2022), formået at holde sig fri af store udbrud, men har selvfølgelig været påvirket af de generelle restriktioner. Tasiilaq har på fornemt vis formået at skabe solid lokal opbakning blandt borgerne til at blive vaccineret, og har opnået mere end 90% vaccinedækning. Organiseringen og mobiliseringen af vaccineindsatsen har fundet sted i et tæt samarbejde mellem det lokale sundhedsvæsen og kommunens lokalforvaltning. Nogle personer i lokalsamfundet har bevidst fortalt resten af borgerne, når de selv havde modtaget vaccinerne - de er gået forrest som rollemodeller, og har sikret mobilisering og opbakning til vacciner blandt resten af borgerne.

Vi ser, at denne evne til at samarbejde, at organisere og mobilisere har skabt positive erfaringer i byen, som medvirker at samarbejde på andre områder nu også er muligt. Dette viste sig

blandt andet i september, da sygehuset oplevede et ekstraordinært stort arbejdspress med vold og alkoholrelaterede indlæggelser og en erfaringsbaseret frygt for, at to unge-selv mord kunne føre til flere selvmord. Det lokale sygehus, forvaltningen og politiet gik sammen og bakkede op om sygehusets ønske om et 14-dages stop for salg og udskænkning af alkohol i Tasiilaq og bygder. Kommunalbestyrelsen og selvstyret reagerede resolut og imødekom anmodningen i løbet af få dage. Samarbejdet i byen var blandt andet en videreudvikling på et samarbejdsforløb fra foråret 2021, som SUSNOW var involverede i, hvor politiet og byens butikker med alkoholsalg gik sammen om at stramme op og få stoppet for voldsom alkoholrelateret adfærd i og omkring butikkerne. Efterårets stop for alkoholsalg og udskænkning og samarbejdet omkring dette, fik en række positive afledte effekter.

Borgernes dialogmøde i hallen om “En tryk by”

Efter lukningen var der en række borgere i Tasiilaq, som begyndte at udtrykke ønske om, at der blev organiseret et dialogmøde i byen, hvor man i fællesskab kunne undersøge det positive spørgsmål: “hvad skal der til, for at skabe en mere sikker by?”. Altså ikke en diskussion om man var for eller imod stoppet for salg af alkohol, men om hvordan byen kunne blive bedre at leve i.

Dialogmødet blev organiseret af en initiativgruppe bestående af borgere fra henholdsvis Fodboldklubben, Fisker- og Fangerforeningen og en række andre interesserede, Lokaludvalget, sygehuset, politiet, lokalforvaltningen og SUSNOW. Alle i initiativgruppen bidrog med viden, kompetencer og ressource til at organisere dialogmødet. SUSNOW bistod med råd om tilrettelæggelsen af dialogmødet, praktiske opgaver omkring arrangementet, og med at kontakte politi og sygehus for at sikre sig deres deltagelse i både initiativgruppen og på selve dialogmødet.

Dialogmødet blev en stor succes. Der var ikke alene mere en 350 borgere der deltog, men også en række borgere, der frivilligt stillede sig op og fortalte deres historie med alkohol og misbrug, og om vigtigheden af, at alle i byen er med til at skabe tryk for både voksne og børn. Mødet blev indledt og styret af lokaludvalgets formand. Han havde valgt at starte mødet med at bede alle om i stilhed at tænke på dem de holder af og dem de har mistet. Undervejs sang Tasiilaqs kor og der var mad, kaffe og småkager til deltagerne. Der var en god og respektfuld stemning. Fortællingerne fra de frivillige borgere blev fulgt op af henholdsvis politiet og sygehuset, der fortalte om antallet af voldshændelser frem til stoppet for salg af alkohol, sammenlignet med antal hændelser under alkohol-stoppet. Deltagerne sad i klynger omkring borde. Det var tydeligt at oplæggende gjorde et stort indtryk. Der blev grædt lidt og givet kram, og man kommenterede med forbløffelse på de fakta som både politi og sygehus kom med. Alle borde valgte at komme med forslag til, hvilke handlinger de mente skulle iværksættes for at skabe en mere tryk by. Klyngerne præsenterede på skift for resten af salen, hvad de havde talt om og deres forslag. I flere af klyngerne havde helt unge taget mod til sig, og meldt sig til at præsentere klyngens pointer og forslag sammen med en lidt ældre, som de så kunne få støtte fra. Det var tydeligt en sejr for de unge, at de turde stille sig op foran så mange mennesker. Den fælles konklusion for dialogmødet var, at man gerne fremover ville have flere dialogmøder og, at der nu skulle handling bag de mange forslag. Der var et stort sammenfald mellem de forslag, der blev præsenteret. Mødet blev afsluttet med fællessang.

Under dialogmødet blev der præsenteret idéer om at etablere et forældreforum, at starte en forening for lokale Natteravne op, og endelig var der en som ønskede at starte selvhjælpsgrupper op i distriktet. Vi oplevede med andre ord, at der var borgere som har fået mod til at tage initiativer til gavn for fællesskabet. Samtidig oplever vi også helt klart og tydeligt, at disse borgere har brug for støtte til at realisere deres ideer og initiativer. Det kan være støtte til, hvordan man organiserer sig, til at komme i kontakt med andre, der har viden og erfaringer til at søge økonomisk tilskud til deres aktiviteter, eller hjælp til at administrere økonomi og regnskab. Dette er en udvikling vi har arbejdet hen i mod siden opstarten af Tasiilami Suleqatigippugut, og som har krævet et vedholdende gå på mod og fokus i vores kontakt med mange forskellige mennesker i Tasiilaq.

Efter dialogmødet var der enighed om at fortsætte med at holde dialogmøder i Tasiilaq, hvor man tog nogle af de mere konkrete forslag op fra det første dialogmøde og arbejdede videre med disse. Det er ikke nødvendigvis et succeskriterie, at der kommer 350 borgere til hver af disse dialogmøder. Intentionen er at skabe et fortløbende forum for de borgere, der er interesseret i at støtte op om initiativer, hvor de kan mødes og koordinere deres handlinger. SUSNOW holder fokus på, at dels dialogmøderne kommer ind i en fast rytme og, at de borgerinitiativer, der opstår på møderne får den støtte og hjælp som der bliver efterspurgt. At kunne organisere og samle borgere, som man har gjort, er en uvurderlig ressource i Tasiilaqs lokalsamfund.

Initiativer som udløber af dialogmøder i byen

I forlængelse af dialogmøderne i byen støtter SUSNOW følgende borgerinitiativer:

Selvhjælpsgrupper

I øjeblikket er en forsøgsperiode igang frem til sommer, hvor frivillige arbejder med at lave selvhjælpsgrupper i Tasiilaq og bygderne. Selvhjælpsgrupperne er for voksne, der har brug for at mødes med andre ligesindet, og i et trygt forum kunne drøfte deres forskellige udfordringer. Idéen til selvhjælpsgrupper er opstået ud fra personers egne erfaringer med at deltage i sådanne og i en erkendelse af, at man ikke altid behøver en psykolog eller terapeut for at skabe en bedre livssituation. Selvhjælpsgrupperne er altså et udtryk for, at man i en vis grad godt i fællesskab med andre kan tage hånd om dele af de problemer man oplever i sit liv. SUSNOW støtter op om initiativet, og bidrager med hjælp til at søge om økonomisk tilskud, samtaler om hvordan man kan organisere grupperne, supervision og sparring, administration og regnskab i forbindelse med bevilget tilskud. Vi ser initiativet som væsentligt i forhold til forebyggelse af selvmord, modvirke ensomhed, styrkelse af oplevelsen af agenthed og social resiliens.

Forældreforum

Et andet borgerinitiativ, er etableringen af forældreforum. Idéen bygger på erfaringer som forældre, hvor det opleves svært at være i dialog med institutioner, skole og BFA/BFC. Man oplever som forældre, at der bliver talt ned til en og, at man bliver belært om opdragelse af børnene. Samtidig er der en oplevelse af, at tidligere intensive informationskampagner for børn om børns rettigheder har skabt misforståelser om forældrerollen. Budskabet fra kampagnerne har så at sige ledt til en forståelse af, at forældrene ikke må bestemme over børnene.

Forældreforum giver rammer for, at forældre med forskellige baggrunde og ressourcer kan mødes og tale om fælles problemstillinger. Det er et initiativ, som har til hensigt at tage ansvaret som forældre på sig, og at blive i stand til at indgå i ligeværdige dialoger med de medarbejdere, der arbejder med ens børn. Initiativet handler altså om, hvordan man i fællesskab skaber rammer og retning for børnene i Tasiilaq - Det kræver en hel by, at skabe en god opvækst for børnene. SUSNOW støtter initiativet med etableringen af Forældreforum ved at give sparring til initiativtagerne. Vi ser initiativet i sammenhæng med Fælles børnesyn i Tasiilaq og vil, når tiden er moden invitere Forældreforum med på temadagene, der afholdes i regi af Fælles børnesyn i Tasiilaq. Formålet er at skabe samtaler mellem dem, der arbejder med børn og unge og forældrene om, hvordan man skaber det bedste samarbejde mellem dem. Forældreforum var planlagt til at opstarte i midten af januar, men på grund af corona situationen har man valgt at udsætte det til senere på foråret.

Natteravne

For at skabe en tryk by, har der været en spirrende idé om at etablere en gruppe af Natteravne i Tasiilaq. Der har tidligere kørt et initiativ kaldet Sneuglerne, men det stoppede da man ikke havde de fornødne rammer og ressourcer til at fortsætte det. Idéen om Natteravne fik ekstra energi ved dialogmødet og der var en gruppe, der satte sig for at føre idéen ud i handling. SUSNOW har hjulpet med at finde information, lægge hus til møder, og skabe kontakt med de danske Natteravne, finde ud af procedure for børneattester og inviterer politiet ind i et samarbejde. Det var arbejdsgruppen selv, der ønskede en tilknytning til den danske organisation. Det har dog ført til visse forhindringer i forhold til at komme ud på gaderne i Tasiilaq. Vi må erkende, at den danske organisation ikke har holdt deres aftaler med arbejdsgruppen, og der er derfor ikke blevet afholdt introduktionskursus for dem, der havde meldt sig. SUSNOW følger op på situationen, og vil prøve at samle initiativtagerne for at drøfte andre muligheder for at komme igang. Samtidig indleder vi en kritisk dialog med den danske organisation. Det er vores håb, at der kan komme fornyet energi og lyst til at realisere tryghedsskabende grupper af voksne i nattelivets bybillede i Tasiilaq.

Koordinering af indsatser og projekter

Det blev tidligt klart for os, at en af hovedudfordringerne omkring udviklingen af Tasiilaq er den manglende koordinering af indsatser målrettet byens borgere på forskellig vis. Vi foreslog derfor, og fik af den tidligere kommunaldirektør lov til, at oprette en koordinerende funktion som vi kalder Tasiilaq Touchstone. Tasiilaq Touchstone er en hjemmeside, som SUSNOW har lavet sammen med lokalforvaltningen i Tasiilaq, som har til formål at sikre en fælles koordinering af alle aktiviteter og projekter med udvikling af Tasiilaq som fokus⁸. Vi etablerede hjemmesiden tidligt i 2020 og har løbende ydet bistand til dens vedligeholdelse. I dag er det en person ved lokalforvaltningen, der udgør koordinationssekretariatet. Her modtages henvendelser fra myndigheder, styrelser, kommunale forvaltninger og afdelinger, NGO'er og andre organisationer og personer, der kommer til Tasiilaq for at bidrage til udvikling. Samtidig

⁸ <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiVriC1g4D2AhUYuKQKHVR6CJYQFnoECAGQAQ&url=https%3A%2F%2Fsusnow.net%2F&usg=AOvVaw0kJwzjU7acj61Y87GfRWi5>

sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiVriC1g4D2AhUYuKQKHVR6CJYQFnoECAGQAQ&url=https%3A%2F%2Fsusnow.net%2F&usg=AOvVaw0kJwzjU7acj61Y87GfRWi5

fungere Tasiilaq Touchstone som en vidensbase, hvor man kan orientere sig om de forskellige initiativer der er igang i Tasiilaq, og hvilke tidligere erfaringer man har gjort sig i forbindelse med afsluttede initiativer. Man kan få generel baggrundsviden om lokalområdet. SUSNOW bidrager i dag til den praktiske opdatering af hjemmesiden sammen med koordinationssekretariatet.

Fælles børnesyn i Tasiilaq

“Fælles børnesyn i Tasiilaq” drives af SUSNOW, og er en aktivitet for alle ledere og nøglemedarbejdere, der arbejder med børn og unge i Tasiilaq. Her arrangerer vi løbende temadage, hvor professionelle fra daginstitutioner, skole, socialområdet, psykologer og terapeuter, politi, sygehuset, børnehjem, kultur- og fritidsområdet mfl. mødes. På disse temadage arbejdes der med at udvikle fælles forståelser og kompetencer, der relaterer sig til fælles problemstillinger omkring byens børn og unge. Og her finder de, der arbejder med børn og unge fælles løsninger i samarbejde med hinanden. Dette forum fungerer også som et fælles fagligt forum hvor nye chefer, ledere og medarbejdere kan opbygge netværk og dele viden om det arbejde man er fælles om i forhold til byens børn og unge. Vi bestræber os på at holde mindst to workshops pr. halvår. I efteråret 2021 har vi arbejdet med temaer som:

- De professionelles møde med forældre: hvordan navigerer man i de to roller som både myndighedsperson, som kommer med loven i hånd, og bemyndigende hjælper, som kommer for at understøtte forældrenes kompetencer.
- Forskellen på ‘systemets’ syn på opdragelse af børn og ‘øst-kulturens’ børnesyn. Der opleves ofte modsætninger, som er med til at skabe en følelse af fremmedgørelse og mindreværd hos forældrene i forhold til forældrerollen.

Til at støtte disse temaer, har SUSNOW gennemført en række interviews med borgere i Tasiilaq, hvor borgerne har fortalt om deres egne oplevelser med opdragelse. Det er blevet til et katalog som vi kalder opdragelsesfortællinger fra øst, og som bidrager til samtaler om:

- Hvordan forstår vi forældrerollen?
- Hvordan støtter vi initiativet til et forældreforum uden, at det bliver de professionelle der overtager forumet?
- Hvordan møder vi forældrene i samtalen om børnene?

I regi af samtaler om arbejdet med udvikling af børnene i børnehaverne, er der fremkommet en idé om lokal kompetenceudvikling af u-uddannede medarbejdere i daginstitutioner. Det er ikke en ny idé - den har været diskuteret før. Et kompetenceløft for disse medarbejdere vil kunne øge den generelle forebyggende indsats i arbejdet med børn i Tasiilaq, og samtidig også understøtte udviklingen af et godt og aktivt forældresamarbejde. I SUSNOW vil vi arbejde på at understøtte denne idé, så den realiseres i løbet af 2022-2023.

Vi fortsætter arbejdet med Fælles børnesyn i Tasiilaq i årene der kommer da der er et tydeligt udtrykt behov fra de professionelle om at kunne mødes med hinanden på tværs af arbejdspladser og tale om, hvordan man skal arbejde med børn og unge. Men også fordi vi oplever, at de halve temadage i sig selv fører til øget samarbejde - vi kalder det relationel koordinering.

Samarbejde mellem Skole og BFA

Kommunens "Politik for udsatte børn og familier" beskriver målsætningen og ønsket om et øget tværgående samarbejde og en vision om, at alle børn og familier i hele kommunen skal have et trygt liv med gode relationer og livskvalitet med mulighed for at udfolde sig på egne præmisser i ligeværdig respekt for hinanden⁹. Politiken beskriver ligeledes hvordan det 8-årige partnerskab med Sustainable Now skal understøtte borgere, foreninger, virksomheder og lokalforvaltningen i Tasiilaq i forhold til at styrke agentheden i byen. Vi anser på denne baggrund det tværgående og tværfaglige samarbejde mellem forskellige institutioner i Tasiilaq, der skal skabe sammenhæng og helhed i arbejdet med udsatte børn og familier, at være en væsentlig arbejdsopgave for SUSNOW at understøtte.

I SUSNOW's arbejde, har vi hele tiden fokus på at opnå situationer, hvor vi kan arbejde forebyggende så vi forebygger, at problemer opstår og bliver massive. Her er det særligt vigtigt, at skolen har et gnidningsfrit samarbejde med Børne- og Familie Afdelingen (BFA). Dette har desværre ikke altid været situationen. Både skolen og BFA har været præget af mange udskiftninger i ledelserne med en følgende uro og udskiftning i medarbejdergrupperne. Vi arbejder derfor dedikeret for, at der bliver skabt stærkere fælles rammer og aftaler for et fremadrettet samarbejde. Vi har igennem efteråret 2021 haft mulighed for at skabe dialoger mellem de to enheder om, hvordan de ønsker at samarbejdet skal være mellem dem. Disse dialoger har ført til en større fælles forståelse for hinandens indsatser og interesser. Det har ført til en mere tillidsbaseret og dybere forståelse af forskellene i hinandens måder at arbejde på og en øget viden om, hvordan man kan supplere hinanden. På opfordring af områdechefen i Tasiilaq, er der sammen med BFA og skolen blevet udarbejdet en skitse til rammerne for samarbejdet, som lige nu ligger hos forskellige parter og afventer inputs. Når den er godkendt på chefniveau er det planen, at den skal bruges i arbejdet omkring "Et fælles børnesyn i Tasiilaq". Rammerne for samarbejdet kan inspirere til udbyggelsen af tillid og kendskab til hinanden opgaver og til at understøtte samarbejdet omkring udsatte børn og unge.

Skolen

SUSNOW ser skolen som en vigtig platform til at forankre langsigtede udviklingsaktiviteter. Skolen er den institution i et lokalsamfund, som flest mennesker er i kontakt med, og derfor er kulturbærer. Skolen er der, hvor det er muligt at skabe stor påvirkning af lokalsamfundet. Skolen i Tasiilaq har været igennem en turbulent periode, hvor der har været stor udskiftning blandt både medarbejdere og ledelse (der har været 6 forskellige skoleinspektører i løbet af de sidste 6 år). Vi arbejder på at støtte skolens ledelse i arbejdet med at skabe stabilitet. Vi støtter samtidig op om den pædagogiske udvikling, der for tiden finder sted på skolen i Tasiilaq. Skolen skal være et godt og trygt sted for børnene at være, og skolen skal skabe retning og muligheder, så børnene kan få uddannelser og et voksenliv, hvor de kan være selvforsørgende.

Vi har hørt skolens ledelse tale om vigtigheden af, at give kompetenceudvikling til timelærerne, som er den største medarbejdergruppe på skolen. Ofte uuddannede medarbejdere, som ikke har lært, hvordan man fx. laver undervisning og klasserumsledelse. Mange timelærere

⁹ Politik for udsatte børn og familier s. 5

kommer fra Tasiilaq og taler østgrønlandsk. De har viden om byen og de familier, der bor her. De er tæt på børnene, og kan blive positive rollemodeller for byens børn. SUSNOW bidrager lige nu med støtte til at udforme en projektbeskrivelse af, hvordan man kan iværksætte en ti-melærer-uddannelse lokalt i Tasiilaq, der kan løfte undervisningen og det forebyggende arbejde med skolens børn. Denne skal sendes til Ilisimatusarfik, som har en pulje som kan støtte sådanne uddannelsesforløb.

Yderligere har vi tætte og ærlige dialoger med skolens ledelsesteam om udviklingen af en folkeskole, der inddrager lokalsamfundet, natur, historie og kultur. Arbejdet med skolen er på langt sigt et arbejde, der giver børn og unge bedre muligheder i deres liv.

I forbindelse med vores arbejde på skolen, har vi i efteråret 2021 udarbejdet en projekthåndbog for Tasiilaq. Her findes redskaber og skabeloner, råd og vejledning til at understøtte institutionernes arbejde med at forankre nye initiativer. Vi håber, at skolen her kan blive foregangsinstitution i forhold til at sikre åbne dialoger og klar kommunikation omkring initiativer og udviklingsprojekter, som bliver sat igang.

Ungdomskulturhus - Igdlo

Vi afholdt i første halvår af 2021 et kursusforløb for en gruppe på 16 unge i ung-til-ung seksualundervisning i forlængelse af politiets anbefalinger til forebyggelse af seksuelle overgreb og forebyggelsesudvalgets strategi om seksuel sundhed. Håbet er at kunne gennemføre endnu et forløb i foråret 2022. Gruppen kalder sig Isaaqii og består i dag som en ressourcegruppe i Igdlo, der har været med til at organiserer forskellige initiativer. Vi arbejder fortløbende med at kompetenceopbygge gruppen, så den kan benyttes i andre ung-til-ung sammenhænge. F.eks. er politiet interesseret i at benytte gruppen til at tale om vold med unge.

Unge fra Isaaqii lavede videoer til FN's COP26 mødet i Skotland i 2021. Videoerne, der handlede om de unges syn på Tasiilaq og på naturen omkring Tasiilaq, blev vist på COP26¹⁰. De blev til i et samarbejde med Igdlo, SUSNOW og NGO'en The Polar Academy, der havde unge til at holde taler på mødet. Igdlo og skolen har med støtte fra SUSNOW indgået et samarbejde med The Polar Academy om udveksling af kultur mellem unge fra Skotland og unge i Tasiilaq. The Polar Academy har fået fondsmidler fra den skotske regering til, at inviterer 4 unge fra Tasiilaq, ledsaget af en voksen, til Skotland hver sommer. De unge fra Tasiilaq kommer til at bo sammen med familier der er tilknyttet The Polar Academy. The Polar Academy arbejder med gruppen af de ældste skolebørn i Skotland, der er ramt af overgrebsproblematikker og lavt selvværd. De udvælger hvert år en gruppe unge, som de træner til at kunne deltage i en to uger polarekspedition i fjeldene ud for Tasiilaq. Ekspeditionerne finder sted hvert år i april. Det er disse grupper af unge Igdlo nu skal møde og udveksle viden og fortællinger om kultur og natur.

Vi har i efteråret ligeledes understøttet ansøgningsarbejdet omkring at give en gruppe unge fra Igdlo mulighed for at komme til isskulpturfestival i Nuuk i februar 2022. Her får de unge lej-

¹⁰ Videoerne kan ses på SUSNOW's facebook side

lighed til at møde andre unge fra andre steder i Grønland, ligesom de voksne mødes i et fagligt forum for samtaler om ungearbejde rundt omkring på Grønlands kyst.

Igdlo har i samarbejde med SUSNOW udviklet handleplaner og actionscards i tilfælde af unge-selv mord i Tasiilaq, så Igdlo kan fungere som et sikkert sted for de unge at samles og tale sammen. Der har desværre været brug for denne funktion, og erfaringerne er, at det virker efter hensigten. Formålet er yderligere, at forebygge, at der er unge, der bliver selvmordstruet i forlængelse af, at deres ven(venner) har begået selvmord. Denne forebyggende funktion har de unge taget godt i mod.

SUSNOW støtter Igdlo i en gruppe unges initiativ til, at tage kajakinstruktøruddannelse. De unge ønsker at fungerer som kajakguides for turister, og på den måde tjene penge i turistsæsonen. Samtidig ønsker de at bygge egne kajaker ud fra østgrønlandske traditioner. Igdlo har i deres nye hus værkstedsfaciliteter til et sådanne projekt. Følgforskning fra Canada og Alaska viser, at når unge kommer i kontakt med deres oprindelige kultur, jagt og andre oprindelige færdigheder, så stiger deres livsmod og antallet af selvmord falder. SUSNOW har derfor bragt Igdlo, Kajakklubben og Tasiilaq museet sammen, så de i fælleskab kan arbejde med dette projekt. SUSNOW støtter yderligere projektet ved at hjælpe med at skaffe fondsmidler til kajaker. Yderligere er Igdlo med i projektgruppen for bygningen af det nye bræt til fiskerne og fangerne (se i afsnittet om brættet). SUSNOW har fået et tæt samarbejde med Igdlo, og anser Igdlo som en vigtig platform for udvikling i Tasiilaq.

Brættet

Som vi har beskrevet i vores tidligere rapporter, så er vi igang med etableringen af et nyt bræt sammen med Fisker- og Fangerforeningen, Erhvervsråd Øst, Lokaludvalget, Igdlo, Majoriaq, Siu Tsiu og håndværkere i byen. Gruppen af initiativtagere og unge, der skal bygge brættet, har været mobiliseret flere gange til at gennemføre projektet. Der er dog gentagne gange opstået forhindringer i forløbet. Leverancen af byggematerialer var i første omgang planlagt til at komme med første skib i 2021, og alle var klar til at gå igang. Dog skulle der først bygge modnes og støbes et betondæk, men selv da det var klar i begyndelsen af september, ventede man stadig på byggematerialerne. Leverancen kom først med det sidste skib, og blev først frigivet fra havnen i starten af december. På grund af vejrforholdene i Tasiilaq er det ikke realistisk at byggeriet kan påbegyndes før til hen på foråret 2022. SUSNOW arbejder på, at fastholde organiseringen omkring projektet, så arbejdet kan være afsluttet inden Østgrønlands Erhvervskonference, der afholdes d. 31. aug - 7. Sept. 2022. Brættet er ikke kun et projekt, der handler om at skabe et sted, hvor fiskerne og fangerne kan sælge deres produkter. Bygningen af brættet handler om, at unge skaber noget til byen og derigennem oplever sig som værdifulde. Samtidig håber vi på, at der er unge, der får lyst til at tage en håndværkeruddannelse eller starte på fiskeri sammen med de "gamle" fiskere og fangere. Brættet handler også om at skabe en lokal økonomi og adgang til sunde fødevarer til rimelige priser. Det handler om at skabe et sted hvor byens borgere naturligt kommer forbi, og dermed en plads i byen, hvor man samles. Yderligere indgår brættet i en strategi om at understøtte produktion og forarbejdning af fødevarer fra lokale ressourcer. Der er planer om, at brættet er første byggesten i etableringen af et FoodLab i Tasiilaq, med et køkken og et lille spisehus. Siu Tsiu står klar til,

at drive brættet som en del af deres initiativ med etablering af socialøkonomisk virksomhed i Tasiilaq.

Udvikling af arbejdspladser og uddannelse

Udvikling af arbejdspladser og uddannelsesmuligheder er en forudsætning for, at ændre familiers livssituation og fremtidsmuligheder. SUSNOW er involveret i forskellige initiativer, der har til hensigt at skabe arbejdspladser og uddannelsesmuligheder i Tasiilaq. Vi har tidligere i rapporten beskrevet initiativerne med at skabe uddannelse af henholdsvis u-uddannede personale i daginstitutionerne og på skolen. I forhold til at skabe arbejdspladser, så hjælper SUSNOW eksempelvis med at skabe mulighed for, at man i Tasiilaq selv kan forarbejde sælskind. Vi arbejder sammen med Majoriaq og departementet for arbejdsmarked om at lave et pilotprojekt, hvor man selv forarbejder sælskind, som i første omgang benyttes af byens skindsydstue. Projektet er beregnet til 2 - 3 fuldtidsarbejdspladser. Når pilotprojektet er gennemført har projektet potentiale til at blive skaleret op, så man kan begynde at sælge skind til resten af Grønland, samt muligheden for at producere beklædning af sælskind, også til det grønlandske hjemmemarked.

Igdlo's unge har nogle idéer til, hvordan de kan skabe mini-virksomheder og på den måde tjene lidt penge. Der er idéen om at blive uddannet som kajakguides og sejle med kajakturister i samarbejde med områdets turismevirksomheder. Der er idéen om at lave østgrønlandsk streetfood af produkter fra brættet, som sælges til overkommelige priser til byens borgere og turister. Der er idéen om at tilbyde videoredigering af turisternes videoer og billeder fra deres besøg i Tasiilaq, så turister har noget at vise andre om deres ferie i Tasiilaq. SUSNOW støtter Igdlo i at realisere disse idéer. Vi bidrager med sparring, etablering af kontakt, projektbeskrivelser med videre. Vi ser også en mulighed i, at tilbyde de unge træning i innovation, ideudvikling, forretningsopstart, projektledelse og økonomi.

Østgrønlands erhvervskonference 2022

Vi arbejder sammen med Erhvervsråd Øst, Lokaludvalget og Sermersooq Business om at arrangere Østgrønlands Erhvervskonference 2022. Erhvervskonferencen har som sit formål dels at inspirere lokale til udvikling af nye erhvervs muligheder inden for kystnært fiskeri, turisme, fødevareproduktion og udnyttelse af råstoffer i småskala og mellemskala (granit, sand, rubiner). Dels at udvikle finansielle modeller til at understøtte finansieringsbehov, og at udvikle lette infrastrukturløsninger, så man kan etablere salg af produkter i resten af Grønland, samt til eksport. Dels udviklingen af lokale uddannelses tilbud der er med til at understøtte erhvervsudvikling. Der er allerede stor interesse i at deltage fra blandt andet borgmesteren, Grønlands Bank, Venture Greenland, Arctic Prime Fisheries m.fl. Konferencen afholdes i lokalt i Tasiilaq i sensommeren 2022.

UNleach 2022

Samtidigt med arbejdet med erhvervskonferencen, arbejder vi på at understøtte, at et antal unge fra Tasiilaq kan deltage i UNleach konferencen i Nuuk i august 2022. Det er en innovationskonference for unge fra hele norden, hvor vi håber, at et antal unge fra Tasiilaq har mod og lyst til at deltage. De vil her få lejlighed til at møde forskellige metoder til at udvikle ideer indenfor en ramme af FN's 17 verdensmål. Denne konference er støttet af Kommuneqarfik

Sermersooq, og vi ser det som en naturlig følge af vores arbejde med at skabe bæredygtige børne- og ungeliv i Tasiilaq at sikre, at byens unge får mulighed for at deltage i denne slags vidensudvikling og netværksarbejde på tværs af det nordiske område. Rigtig mange unge i Tasiilaq har aldrig været ude af byen. Det skaber selvsagt både selvtillid og mod på nye udfordringer at deltage i relevante mindre og kortere udenbys aktiviteter.

Samarbejder med partnere uden for Tasiilaq

I sommeren 2021 var SUSNOW med arrangør sammen med UNICEF Greenland af en workshop for NGO'er, der arbejder med initiativer i Tasiilaq. Workshoppens hovedtema var, hvordan man kunne samarbejde og koordinere indsatssterne bedre. På workshopen blev det aftalt, at SUSNOW og MI i kommunen i fællesskab skulle arrangere endnu en workshop, hvor man kunne arbejde endnu mere i dybden med teamet. Workshop nummer to var planlagt til det tidlige efterår i 2021, men på grund af ændringer i MI's ledelse har man valgt at udsætte workshopen til et bedre tidspunkt. Det er vores håb, at vi sammen med MI kan arrangere en ny workshop sidst på foråret i 2022.

Afrunding

Arbejdet med at skabe mere bæredygtige børne- og ungeliv i Tasiilaq, i tæt samarbejde med Lokaludvalget i byen har bragt os vidt omkring. Der er ingen tvivl om, at der er stor glæde over at være blevet hørt i ønsket om at sikre lokalt forankrede udviklingstiltag. Der er ligeledes heller ikke tvivl om at fokus i arbejdet med at understøtte bæredygtige børne- og ungeliv i byen, set fra Lokaludvalget side handler om at sikre bedre boliger, bedre uddannelsesmuligheder og et større arbejdsmarked i byen. Med verdensmålene som ramme giver dette rigtig god mening. Det er ikke nok at sikre god sagsbehandling, eller at sikre selvmordsforebyggende initiativer. Der er brug for at give borgerne modet tilbage til at skabe udvikling i byen, og dette kan ikke gøres uden langsigtet støtte og hjælp udefra. Det er en forudsætning for vores arbejde, at vi har det lange tidsperspektiv og, at vi med overbevisning kan sige til de borgere som begynder at søge støtte og hjælp hos os til deres initiativer og ideudvikling, at vi bliver i byen i lang tid. Det er vigtigt, at de oplever, at vi ikke har noget "projekt" vi ønsker at trække med over nogen. Det er vigtigt, at de oplever, at kommunalbestyrelsen og forvaltningen faktisk har hørt ønsket fra Tasiilaq om at bygge udviklingen op på baggrund af lokale ønsker og, at SUSNOW er ansat til at gøre netop dette. Byen er lille, og de medlemmer af byens foreninger som vi taler med og understøtter, er også forældre på skolen. De er også på jagt efter, hvordan de kan sikre en god bolig for dem selv og deres børn, de ønsker også at få et job som betaler en løn en familie kan både leve og rejse på. De professionelle, som vi arbejder sammen med om et fælles børnesyn, om grænser og om selvmordsforebyggende samtaletræning, er også medlemmer af byens kriseberedskab. Mange af dem har også selv tab og overgreb med i rygsækken. Det er også deres egne børns fremtid vi taler om, når vi sammen med dem arbejder med, hvad der skal til for, at unge fra byen kan få en ungdomsuddannelse og en efterfølgende faguddannelse. En tryk by at bo skaber mulighed for, at de unge sover bedre. Når de unge sover bedre, tænker de mere klart. Når de tænker mere klart kan de bedre forestille sig en fremtid. Når man kan forestille sig en fremtid, kan man også begynde at tage kloge valg. Problemer og løsninger filtrer sig ind i hinanden. Det er helhedssynet, der er med til at skabe en bæredygtig fremtid.